

Okruhlica L.: **Program metadónovej udržiavacej liečby v prevencii HIV v SR.** Slovenský lekár, 2004, roč. 14, č. 11 - 12, s. 341 – 344.

Súhrn

Methadonium hydrochlorid je agonistom opiátových receptorov, ktorý sa využíva v liečbe závislostí od opoidov vo svete už štyri desaťročia. Pre svoje farmakokinetické vlastnosti: pomalý nástup účinku, ktorý v priemere pri jednorazovej dávke pretrváva viac ako 24 hodín, a pomalú elimináciu, sa využíva prioritne na substitučnú udržiavaciu liečbu u chronických pacientov s ťažkou formou závislosti, s vnútrožilovou aplikáciou heroínu. Cieľom liečby je okrem zlepšenia zdravia individuálneho pacienta, tiež zamedzenie šírenia krvou prenosných infekcií, v prvom rade HIV/AIDS, ale aj hepatitídy B,C a i. Liečba umožní sociálnu reintegráciu pacientov: obnovujú sa rodinné vzťahy, klesá kriminalita, obnoví sa pracovná schopnosť. Na Slovensku je zatiaľ jediný program metadónovej udržiavacej liečby (MUP) v Centre pre liečbu drogových závislostí v Bratislave. Bol tu zavedený ako pilotný v roku 1997 na vrchole epidémie užívania heroínu, v súlade s úlohami Národného programu boja proti drogám v SR. Do konca roku 2003 bolo v MUP liečených 749 pacientov so závislosťou od opoidov. Bratislavský program má pri hodnotení porovnateľne vysokú retenciu pacientov a vysokú redukciu ilegálneho užívania drog. Toxikologické kontroly pacientov poukazujú až na 96% redukciu užívania opiátov. Iba dvaja medicínsky evidovaný HIV pozitívny vnútrožilový užívatelia drog v Bratislave, neepidemická prevalencia hepatitídy typu B medzi užívatelmi drog u nás, to je len časť výstupov, kde rozhodujúcu úlohu zohralo zavedenie metadónovej udržiavacej liečby. Konečne sa v roku 2004 podarilo zabezpečiť vydanie metodického pokynu MZ SR na širšie zavedenie MUP. Vytvoril sa tak predpoklad na rozšírenie tejto liečby všade tam, kde to epidemiologická situácia výskytu závislosti od opiátov na Slovensku vyžaduje.

Kľúčové slová: metadón - metadónová udržiavacia liečba - závislosť od opiátov.

Summary

Methadonium hydrochlorid is opioid receptor agonist, which is used in treatment of opioid dependence in the world for four decades. Due to its pharmacokinetic properties: slow beginning of action, which is lasting more than 24 hours on an average, and slow elimination, it is used in the first place, for substitution treatment of the patients with chronic dependence and intravenous drug use. Besides improvement of the health of individual patient, the aims of the treatment is to prevent spread of HIV/AIDS infection, but also hepatitis B, C etc. Treatment enables social reintegration of the patients: recovery of their family relations, decrease of criminal behaviour, recovery of their working abilities. There is only one program of methadone maintenance treatment (MMT) in Slovakia, in the Centre for Treatment of Drug Dependencies in Bratislava. It was implemented here as a pilot program in the accordance with the tasks of the National program on fight against drugs on the peak of heroin epidemic in Slovakia, in the year 1997. There treated 749 patients with opioid dependence in this program till the end of year 2003. Program has comparatively high retention rate of patients and high reduction of illicit drug use. Toxicological check-up are showing 96% reduction in the use of opiates. Part of the outcomes, where crucial role had MMT are only two medically registered HIV positive intravenous drug users in Bratislava and non-epidemic prevalence of hepatitis B among drug users here. Finally, Methodological instruction for methadone program implementation was issued by the Slovak Ministry of Health in the year 2004. It gives an opportunity to implement this treatment method everywhere where is it required by the epidemiological situation of the occurrence of the dependence on opiates in Slovakia.

Key words: methadone - methadone maintenance treatment - opiate dependence.